

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnistvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

SLOVENEČ

Inserati:

Enostop. petivrstica (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več kot trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Političen list za slovenski narod

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Ljubljanska gimnazija.

Danes jutraj smo dobili sledeča brzojavna poročila:

Dunaj, 29. decembra. Profesor II. državne gimnazije dr. Lovro Požar je imenovan ravnateljem I. državne gimnazije v Ljubljani.

Dunaj, 29. oktobra. Vlada se je odločila, štiri spodnje nemške a-razrede na I. državni gimnaziji v Ljubljani postaviti pod samostojno pedagoško-didaktično vodstvo in jih premestiti v Waldherrijevo hišo. Za voditelja teh razredov je imenovan profesor dr. Aleksander Pucsko. Administrativno vodstvo ostaja ravnatelju I. državne gimnazije.

Dunaj, 29. oktobra. Vlada hoče I. in II. državno gimnazijo v Ljubljani ter gimnaziji v Kranju in Novem mestu polagoma posloveniti, in sicer tako, da se razširi slovenski učni jezik tudi na višje razrede. Le nemščina, zgodovina, zemljepisje in matematika bi se v zgornjih razredih trajno poučevala v nemškem jeziku.

Sprejemale se bodo v bodoče le take učne moči, ki bodo izprašane tudi v slovenščini kot učenem jeziku. Vse navedene štiri gimnazije naj veljajo odslej kot izključna slovenska posest.

Iz samostalnih nemških a-razredov se namerava polagoma, počenši s šolskim letom 1908/09, napraviti samostalna III. državna gimnazija.

Tako se je rešila po prizadevanju poslancev Slovenske Ljudske Stranke — Proftova afera. Vsaka beseda je dejanje. Vsak stavek pomeni dogodek.

Ozrmo se na posameznosti.

Na I. ljublj. državno gimnazijo so hoteli spraviti Nemca ter jo napraviti za vselej za nemško posest. Ako bi liberalci imeli danes še kaj moči v deželi, bi se bilo tako zgodilo. Levec, Črnič, Šubic, dr. Triller so pokazali svoje moštvo. Hribar je zato Šubica v občinskem svetu slavil in izkušal rehabilitirati, dr. Trillerja je naredil za šef-urednika svojih »Slovenij«. Tako delajo liberalci — brez moštva, brez doslednosti, vihravi v besedah, prazni v dejanjih. Vpili so drug na drugega, naredili nič. Nobeden sploh ni vedel, kaj naj počne, Hribar najmanj.

Slovenska Ljudska Stranka je delala tiho, o gotovo. Dr. Šustersič je vedel, kdaj in kako. Danes je Slovenec ravnatelj prve državne gimnazije v Ljubljani.

Pa še več: Ta gimnazija je za vse čase proglašena kot slovenska posest!

Nevzdržne razmere, da so se mešali slovenski in nemški dijaki in profesorji na tej gimnaziji, so odstranjene.

Sami slovenski profesorji pridejo na to gimnazijo! Zahteva se od vseh, da so izprašani v slovenskem jeziku, za Nemca ni prostora na tej gimnaziji. Torej namestu nemške — gotova slovenska posest! Namestu črnega — belo!

Nemci se presele iz novega poslopja v staro Waldherrijevo hišo, kjer se je doslej gnetla slovenska mladež v tesnih prostorih.

Kako se je izpeljala ločitev? Ravno nasprotno kakor so pisali liberalci! »Narod« je pisal vedno, da se postavijo slovenski razredi pod administrativno vodstvo nemškega ravnatelja, ki mu bodi podrejeni tudi slovenski ravnatelj, ki imej samo pedagoško-didaktično vodstvo svojega oddelka. Ne »Narod« ne Hribar ni vedel nič. Zgodilo se je nasprotno:

Slovenski ravnatelj ima administrativno vodstvo tudi nad nemškimi razredi!

Pa to še ni dovolj! Slovenska Ljudska Stranka je zahtevala tudi za druge gimnazije, da se poslovenijo. Ta dolgotrajna zahteva, ki je ni bilo mogoče rešiti in nad katero so liberalci že obupali, se je posrečila Slovenski Ljudski Stranki! Višji gimnaziji v Kranju in Novem mestu se poslovenita, le toliko se bo poučevalo nemško, da se dijaki nauče tudi nemščine, ki jim je za njihovo karijero v vseh stanovitih potrebna.

To je uspeh, ki mora z veseljem in radostjo napolniti ves slovenski narod.

Da ostane nemška gimnazija v Waldherrijevi hiši in se izpopolni, se pač ni dalo preprečiti. A usoda te gimnazije je v rokah slovenskih starišev. Nemškega dijaštva je pre-

malo, da bi jo vzdrževali. Če slovenski stariši svoje otroke dajo le v slovenske gimnazije, mora ta gimnazija umreti na svoji notranji slabosti.

Ta senzacionalna novica bo kakor blisk šla po vsej slovenski domovini. Mi vidimo pa v uspehih naših poslancev zagotovilo, da je slovenska politika pri njih v zanesljivih, delavnih in odločnih rokah.

Tako rešuje Proftova afere — Slovenska Ljudska Stranka!

Trgovska šola v Ljubljani.

Kot svojo dolžnost smatramo, da povzdignemo danes svoj glas za velevažno vslovensko zadevo — za ustanovitev slovenske trgovske šole v Ljubljani. V tej zahtevi smo vsi edini, kajti potreba te šole je tako očitna, da je ni treba dokazovati.

Kranjska dežela potrebuje že zaradi svoje lege trgovske šole. Po železničnih zvezdah, ki se križajo v tej deželi, je postala za trgovino posebno sposobna. Ljubljana ima dve jako razviti pristanišči: Trst in Reko, po katerih sega na morje. Sredi med alpskim in med južnim svetom, v kraju, ki je vsled svojih klimatičnih razmer navezan na izmenjavo pridelkov in izdelkov, ob pragu Balkana, ki se polagoma odpira svetovnemu prometu, na meji med industrialnim zapadom in agrarnim vzhodom ima Ljubljana vse pogoje, da se trgovsko visoko razvije. Imamo v resnici tudi že nekaj visoko razvitih eksportnih trgov, ki se imajo za svoj procvit zahvaliti poleg podjetnosti svojih ustanoviteljev zlasti ugodnosti zemljepisne lege.

In vendar je splošna trgovska izobrazba pri nas minimalna. Kar imamo trgovcev, so večinoma samouki ali samo izučeni v prodajalni. Samo izredni trgovski nadarjenosti naših ljudi se imamo zahvaliti, da smo prišli sploh tako daleč, a koliko nadepolnih eksistenc je propadlo in propade še dandanes, samo ker manjka potrebne trgovske izobrazbe. Koliko konkurozov ne bi bilo nikdar nastopilo, ako bi bili dotičniki imeli svojo elementarno trgovsko izobrazbo. Koliko bolj bi prospevale ne le trgovine, ampak tudi kreditne in zadrugne organizacije, ako bi mogle za uslužbenice izbirati mlade, dobro trgovsko izobražene ljudi! Ravno to, da smo brez slovenske trgovske šole vsaj toliko dosegli, nam kaže, kako velevažna in blagonsna bi bila taka šola.

Resolucije same nam ne koristijo ničesar. Treba je delati. In zdaj se nam, da je razvoj našega šolstva stopil zdaj v neki nov štadij, ki zahteva, da poseže vanj vsa naša javnost z vso odločnostjo. Čujemo, da se vpelje slovenski učni jezik na višjih gimnazijah; došla nam je pa tudi vest, da se odcepijo nemški razredi prve slovenske gimnazije v Ljubljani od slovenskih ter se izpopolnijo polagoma v celotno nemško gimnazijo. Kakor nas je razveselila prva novica, ki nam kaže, da ni bil zastojni trud poslancev »S. L. S.«, tako nas je osupnila druga, kajti za 100 nemških dečkov se res ne izplača ustanavljati cele gimnazije. Mi ne uvidevamo te potrebe, in smatramo to gimnazijo kot veliko nezasluzeno darilo Nemcem. Država se vtakne tu v spekulacijo, ki ne bo prav nič rentabilna zanjo, kajti ta gimnazija bo morala vsahiti ali bo pa tako miniaturna, da je res ne bo vredno vzdrževati.

Ako se na eni strani brez potrebe ustanavlja taka srednja šola, pa mi ne moremo trpeti, da bi se tako popolnoma preziralo šolstvo, ki je nujno potrebno, šolstvo, po katerem uprav vprijejo in kličejo vse naše dejanske razmere. Na tisoče mladeničev je, ki bi se z velikim uspehom posvetili trgovskim študijem, na stotine štejejo organizacije in podjetja, ki bi jim rada dala službe in kruha, pa vendar država neče uvideti, da je treba tej potrebi zadostiti. In to bi bilo rentabilno tudi z državnega stališča, kajti taka trgovska šola bi v par letih povzdignila premoženje cele dežele, kar se o malenkostni nemški gimnaziji v Waldherrijevi hiši ne bo moglo nikdar reči.

Slovenski čutimo neenakost, ki se je pokazala pri tej priložnosti, kot težko krivico z narodne in z gospodarske strani. Mi vidimo, da se vlada ne ozira na potrebo, ampak da ji je nemški nacionalizem še vedno vodilno geslo. Zato pa ne bomo mirovali odslej več.

Slovensko trgovsko šolo v Ljubljani zahtevamo zdaj z vso odločnostjo. Ne pustimo se več razžaliti s strankarskimi vladnimi naredbami in prezirati naših tolikokrat ponov-

ljenih zahtev. Trgovska šola v Ljubljani je zahteva vsega slovenskega naroda, ki izpolnitev te zahteve smatra sedaj kot tembolj nujno, ker je vlada za Nemce ustvarila nepotrebnostno lastno gimnazijo v Ljubljani. Naravnost povemo, da slovenska javnost ne bo več odnehala od te zahteve. Ustanovitev posebne nemške gimnazije v Ljubljani pa smatramo kot napoved boja, ki ga bomo bojevali toliko časa, dokler vlada ne zadovolji naših tako upravičenih kulturnih potreb.

Državni zbor.

Dunaj, 26. oktobra.

Škode po povodnji.

Posamezni poslanci »S. L. S.« so sicer že vložili nujne predloge za državno podporo vsled povodnji v svojih volivnih okrajih; vendar so dr. Šustersič in tovariši vložili še poseben predlog za državno podporo in sicer z ozirom na povodnji na Kranjskem sploh. Ta predlog se glasi:

Predzadnji teden je na Kranjskem tako zelo deževalo, da so narasle vode ter preplavile polja, kakor že davno ne. Iz malih potokov so nastali dečoji hudourniki, ki so odnašali mostove, trgali ceste in pota, zasipali njive in travnike s peskom in kamenjem ter uničili mnogo jesenskih pridelkov in sadežev. Povodenj je zalila tudi mnogo vasi, da so ljudje morali iz hlevov umakniti živino, udrla v kleti ter sploh napravila v deželi ogromno škodo. Mnoge mostove bo treba kar nove napraviti. Samo za novi most čez Savo pod Šmarno goro bo treba šteti do 300.000 K. Tudi poprave okrajnih cest in občinskih potov bodo davkoplačevcem povzročile mnogo stroškov in dela. V kamniškem, brdskem, škofjeloškem, ljubljanskem, vrhnjskem, litjskem, kranjskem, radovljskem, postonjskem, logaškem, kočevskem in krškem okraju bodo okrajni cestni odbori morali za popravilo cest podvojiti cestne priklade. Posebno je divjala Bistrica v kamniškem okraju ter preplavila vsa polja. Ljubljansko barje pa je bilo že preje pod vodo ter je barjanom povodenj uničila mnogo pridelkov. Ako je sploh kje vsled povodnji nujno potrebna državna podpora, je gotovo za Kranjsko. Zato predlagajo podpisani poslanci:

Zbornica naj sklene:

Vladi se nujno naroča, da nemudoma v vseh naštetih okrajih na Kranjskem izvrši potrebne poizvedbe ter dovoli izdatno podporo ne samo revnemu prebivalstvu, ki ga je hudo zadela ta nesreča, ampak tudi deželi, okrajem in občinam, da si morejo popraviti ceste, pota in mostove.

Poslanec Žitnik vložil še poseben predlog za podporo vsled povodnji pri Starem trgu in Ložu.

Most pri Tacnu.

Dr. Šustersič in tovariši so vložili na ministra za notranje zadeve naslednjo interpelacijo:

V noči od 17. na 18. t. m. je povodenj odnesla most čez Savo pri Tacnu, kjer se križajo okrajne ceste St. Vid-Višmarje-Taceni-Smednik-Kranj in Taceni-Vodice-Kamnik. S tem je pretrgan promet na križišču cest, ki posredujejo gospodarski promet treh političnih okrajev. Ker pa so stroški jako veliki, ni misliti, da bi jih zmogli krajevni faktori; zato bode morala pomagati država prav hitro, da se zopet odpre najnujnejši promet. Pripomniti je tudi treba, da ta most močno rabijo tudi vojaški oddelki. Zato vprašajo podpisani poslanci: Kaj hoče storiti gospod minister, da se odpravi ovira, ki močno škodi prometu treh okrajev? Ali hoče gospod minister potrebno ukreniti, da se čimprej zgradi prepotebni most čez Savo pri Tacnu.

Idrijski delavci.

Poslanec Gostinčar in tovariši so v petek na poljedelskega ministra vložili vprašanje, ali hoče čimprej primerno zvišati provizije idrijskim rudarjem in vdovam.

Dunaj, 28. oktobra.

Križa v češkem taboru.

Mladočehi so dosegli, kar so zaslužili s svojo nedoslednostjo. Sami so prisilili oba svoja ministra, da sta morala odstopiti. In sedaj so veseli, da imajo proste roke nasproti vladi! Dvomim, da bi mogli zavidati človeka, kateremu se ni treba bati tatov, ker nima no-

benega imetja. Zadnjih deset let smo mogli vedno opazovati pri Mladočehih doslednost le v nedoslednosti. Danes so pretili z orožjem obstrukcije, jutri zopet kot oportunisti pritiskali kljuko v raznih ministrstvih. Naravna posledica je bila, da so izgubili zaupanje večine češkega naroda, ker ni razumel te vijugaste taktike. Bližajo se nove deželnozborske volitve, zato se jim je zdelo potrebno, da zopet razvijejo zastavo radikalizma. To pa je igra »va banque«, ki ne bo škodila le mladočehski stranki, ampak češkemu narodu sploh. Danes poročajo listi, da češki radikali priporočajo češkemu poslancem obstrukcijo proti nagodbi. To bi bil višek politične kratkovidnosti. Merodajni krogi v Avstriji danes ne vprašajo, ali je nova pogodba z Ogrri ugodna ali ne, ker razmere zahtevajo, da pogodba mora priti, in če doživimo poleg ministrske še državno krizo. S tem seveda kratkoma ne trdim, da je moralo priti tako daleč. In kdor se sedaj s silo ustavlja istim krogom, buta z glavbo ob skalo. Žalostno, pa resnično. Zato bi češki poslanci storili pač največjo nerodnost, ako bi zopet izvlekli na dan orožje obstrukcije.

Rusini.

Rusinski poslanci tvorijo v novi zbornici razmerno velik klub, zato se trudi vlada, da jih ne odbija v odločno opozicijo. Seveda ima vlada težavno stališče. Kar dovoli Rusinom, gre na račun Poljakov, ki vladajo v Galiciji. V soboto je baron Beck sprejel deputacijo rusinskega kluba, ki mu je obrazložila svoje želje. Ker jim vlada ne more takoj in povsem ustreči, ostane rusinski klub v opoziciji. Ta sklep rusinskega kluba je danes v nagodbeni razpravi označil dr. Levicki.

Nagodbena razprava.

Danes zbornica nadaljuje razpravo o pogodbi z Ogrri. Stvar postaja že dolgočasna, ker tudi najboljši govornik ne najde novih razlogov, s katerimi bi mogel vzbujati posebno pozornost. Prvi današnji govornik, nemški naprednjak dr. Urban, je stvarno in mirno pojasnil s svojega stališča razne točke o pogodbi ter prišel do sklepa da hoče glasovati za pogodbo.

Grof Sternberg pa danes ni imel sreče. Vzbujal je sicer mnogo zabave, a njegova sodba o novi ogrski pogodbi je naravnost absurdna.

Poslanec Kaiser, ki sedaj govori že drugo uro, pa ima svojo glavo, po kateri sodi in govori ne glede na ožje politične smišljenike. To je pokazal kot član volivnega odseka, to kaže dosledno kot član kvotne deputacije. O pogodbi pa menda danes še noče izreči končne sodbe, ker še ne ve, kako se zabrne petelin na strehi.

Govorila sta še Stapinski, ki je izjavljal, da bo poljska ljudska stranka glasovala proti nagodbi, in Axmann, nakar je bila seja ob četrtna 9. uro zvečer zaključena. — Jutri v torek začetek seje ob 11. uri popoldne.

Vlada in Rusini. — Položaj med vlado in Rusini se je nekoliko ublažil.

Po poročilu parlamentarne komisije o pogajanjih z baronom Beckom je sicer sklenil rusinski klub z večino glasov resolucijo, da privoljenja vlade kluba ne zadovoljujejo in da ostane v opoziciji, dokler se ne izpolni vse zahteve Rusinov, nasprotno pa priznava klub dobro voljo vlade. Klub je vzel na znanje, da je galski namestnik izdal na vse podrejene vladne organe razpis, v katerem jim nalaga kot dolžnost največjo objektivnost in dobrohotno ravnanje z obema narodnostmi. Vlada uredi jezikov. vprašanje na lvovski univerzi, uredi jezikovne zadeve pri galskih občinskih volitvah in na naklonila rusinskim gospodarskim zavodom podpora.

Sklicanje delegacij.

Delegaciji bodeta sklicani letos na Dunaj 27. decembra. Kot prva točka bo pripadla delegacijam rešitev skupnega proračuna, glede katerega se je nedeljski ministrski svet sporazumel. Zasedanje se bode raztegnilo na mesec januarij.

AVSTRIJA.

Prepovedan shod čeških naprednih dijakov v Pragi.

Praga, 28. oktobra. Včeraj so name-ravali češki napredni dijaki prirediti v Pragi shod, da izjavijo svoje simpatije Björnsonu in Tolstoju glede na njihov nastop za Slova-

ki so v boju z Mažari. Policija je pa prepo-vedala shod malo pred začetkom.

Shod čeških mest v Kolínu.

Praga, 28. oktobra. Včeraj je zborovalo v Pragi 75 čeških mest. Izvolili so stalni odbor, ki skrbi za koristi čeških mest. Sklepali so tudi o skupni organizaciji čeških mest.

Sodnijska imenovanja.

Praga, 28. oktobra. Češki listi poročajo, da se objavijo sodnijska imenovanja za Češko še pred 1. novembrom.

Izgredi na graški univerzi.

so bili včeraj predmet daljši razpravi v klubu nemških krščanskih socialcev. Klub bo v tej zadevi sprožil odločno akcijo, kateri se bo pridružila tudi desnica gosposke zbornice. Krščansko-socialna stranka hoče to stvar sedaj do skrajnosti dognati.

SKUPNO MINISTRSKO POSVETOVANJE — POVIŠANJE ČASTNIŠKIH GAŽ.

Dunaj, 28. okt. V soboto zvečer se je posvetoval avstrijski ministrski svet o nedeljski skupni ministrski konferenci. Ogrski ministrski predsednik se je posvetoval z vojnim ministrom Schönaichom glede na povišanje častniških plač. Sklenila sta kompromis, ki mu je pritrčila tudi avstrijski vlada. V nedeljo ob 10. dopoldne je bilo skupno ministrsko posvetovanje. Načeljeval je zunanji minister Aehrenthal, ker je cesar bolan. Navzoči so bili: Beck, dr. Wekerle, vojni minister Schönaich, poveljnik mornarice, admiral Montecuccoli, skupni finančni minister Burian, finančni minister dr. Korytowski in dr. tajnik ogr. fin. min. dr. Popovics. Posvetovali so se štiri ure. Določili so skupni proračun za l. 1908 in čas, kdaj da zborujejo delegacije. Skupni proračun se nekoliko zviša. Povišanje zahteva le vojno ministarstvo, ki rabi za artiljerijo več 4 milijone in pa zvišanje pri stalnih postavkah zaradi draginje. Glede na povišanje častniških plač so sklenili, da vprašanje za zdaj še izločijo in se pečajo s povišanjem vojaških gaž posebej. Mogoče je, da se povišajo častniške gaže že l. 1908. Popoldne sta Wekerle in Popovics odpotovala nazaj v Budimpešto.

AVSTRIJSKO-OGRSKA NAGODBA V OGRSKEM DRŽAVNEM ZBORU.

Ministrski predsednik Wekerle je včeraj v ogrskem državnem zboru govoril o dalmatinski železniški zvezi in reformi borze. Svoj govor je končal sledeče: »Mi nismo nikoli trdili, da je nagodba sijajna; toda v teh razmerah se ni dalo boljšega doseči. Mi smo bili po dobrem prevdanku iz gospodarskih in političnih motivov za to, da se nagodba sklene; iz tega vzroka jo zamoremo tudi z lahko vestjo priporočati.« — Za njim je govoril Košut, ki je povdarjal, da bi v teh razmerah ne bili mogli Ogrri nobene boljše nagodbe skleniti. »Mi moramo sedaj izkušati, da v naslednjih letih našo domovino napravimo močno, da smo leta 1917 v stanu vse naše pravice do veljave spraviti. Mi želimo danes v sedanjih razmerah kakor tudi pozneje, če sklenemo kot popolnoma samostojna država z Avstrijo kako pogodbo, imeti prijateljsko razmerje s sosednjo državo.« Konečno je rekel minister: »Naša dolžnost je, da čim preje predložimo zakon o splošni volivni pravici.«

NOV NAPAD NA CASABLANCO.

Casablanca, 28. oktobra. Na okoliških gričih se pojavljajo Redteri. Arabci se ne povračajo več v Casablanca. Muley Rašidovi vojniki nameravajo najbrže še enkrat napasti Casablanca.

BOLGARIJA.

Otvoritev sobranja.

Sofija, 28. oktobra. Ob kneževi navzočnosti je bilo danes sobranje otvorjeno. Prestolni govor, katerega je prebral ministrski predsednik, povdarja, da vlada v deželi mir in red. Vlada deluje kar mogoče na to, da bi sedanjemu stanju svojih krvnih bratov v Turčiji, katero vedno vznemirja duhove v Bolgariji, naredila enkrat konec. Razmere Bolgarije napram velesilam in sosednim državam so dobre.

KONSERVATIVNA VEČINA V NOVI RUSKI DUMI?

Peterburg, 28. oktobra. Po poročilih so se včerajšnje volitve v dumo vršile povsod v največjem redu in miru. Konservativna večina je zagotovljena.

200 RUSKIH DIJAKOV ARETIRANIH.

Peterburg, 28. oktobra. Poroča se, da je policija obkolila vseučilišče in aretirala okrog 200 dijakov.

UPOR NA KOREJI.

»Tribuna« poroča iz Soula, da guerilavojska klub strogim naredbami proti vstašem še vedno traja. Tudi dosedaj mirne provincije so se pridružile vstaji.

VELIKI VOJVODA TOSKANSKI FERDINAND UMIRA.

Veliki vojvoda toskanski Ferdinand se nahaja v zadnjih vzdihljajih. Njegovo stanje se slabša vsako uro in vedno pričakuje nastopa smrti. Ob njegovi smrti postelji so se zbrale njegove poročene hčere. Wöfling in gospa Toselli nisti dobila nobenega povabila, naj prideta.

MAKSIM GORKIJ ZOPET OBTOŽEN.

Iz Peterburga se poroča, da je proti Gorkiju uvedeno kazensko postopanje radi revolucionarnih teženj in veleizdaje.

ČEDNE RAZMERE V NEMČIJI.

Iz Berolina se poroča: Na podlagi pod prisego izrečenih izjav v pravdi Harden-Moltke je začelo državno pravdnštvo v Harden-

procesu proti knezu Eulenburgu in še trem drugim visokim častnikom kazensko postopanje radi homoseksuelnega zločina.

INDIJANSKA VSTAJA.

New York, Govorica, ki pa še ni potrjena, zatrjuje, da se Indijanci v južni Dakoti oborožujejo in da so nad Evropejce izvršili že mnogo nasilstev. Vladne čete se pripravljajo k odhodu.

VSTAJA NA CELEBESU KONČANA

Haag 28. okt. Odpoklicali so vojake na vzhodnem obrežju otoka Celebes, ker so zadušili upor domačinov proti Nizozemcem.

Zanimiva razprava.

Trebnje, 29. oktobra.

Državno pravdnštvo toži v zmislu §. 312 kaz. zak. J. Franc Potokarja, nadučitelja v St. Lovrencu, Jožefa Kolenc, posestnika in gostilničarja, Mali Videm, Alojzija Bukovec, posestnika sin v Veliki Loki, Franciška Gorenc, posestnika, Mali Videm, Francišek Grmovšek, posestnik, Mali Videm in Alojzija Slajpaha, posestnika v Veliki Loki. Toženi so vsi znani liberalci. Iz obtožnice posnamemo:

Mlekarska zadruga v St. Lovrencu je prosila pri županstvu občine Velka Loka za stavbno oblastno odobrenje nekotnih naprav, ki so jih uvedli oziroma sezidali pri mlekarskem poslopu. Županstvo je razpisalo v to svrhu komisijski ogled na dan 17. avgusta t. l. ki katerega je pritegnilo kot zdravstvenega izvedenca g. dr. Vavpotiča, c. kr. višjega okr. zdravnika v Novem mestu. Pri tej priliki je podal g. višji okrajni zdravnik sledečo izjavo: »Notranja oprava mlekarnice je čista, tlak cementiran in v sredi tlaka je izpeljan cementiran kanal, na zunaj pred mlekarno, kjer se nahaja približno dva metra globok s kamenjem napojen filter, kateri je pokrit s plastjo prsti; odpadki mlekarnice, oziroma pomije pridejo torej v filter, kjer ni žive vode. Iz zdravstvenih ozirov se ne more proti sedanjim napravam nič ugovarjati, ker pomije, ako so v filtru, gotovo niso zdravju škodljive. Pri vsej tej napravi je treba skrbeti, da se posoda v mlekarni snaži in ne zunaj: zraven se mora tudi pomisliti, da na ta način narejen filter le nekaj časa dobro deluje in se mora večkrat premeniti; v to svrhu bi bilo umestno, da bi se dobro cementirana in dobro pokrita greznica napravila, v katero bi se pomije iz kanala odcejal; s sešalko bi se potem lahko vsebina greznice pri-lično odstranjevala. To mnenje je gosp. višji okrajni zdravnik sam narekoval in konečno tudi po pregledu lastnoročno podpisal. Ta zapisnik je bil Josipu Kolencu opetovano prebran in predložen v podpis, a on je to od-klonil rekoč, da bo zapisnik podpisal, ko bo napravljena greznica. Dokaz: uradni zapisnik, župan Josip Kek, ki je bil zapisnikar, Anton Oblak, župnik v St. Lovrencu in tudi gosp. Vavpotič sam. Iz gorenjega mnenja zdravstvenega izvedenca je torej razvidno sledeče: 1. da proti napravi mlekarnice, kakršna je zdaj, ni higijeničnih pomislekov; 2. da je filter do-ber in higijenično brez pomislekov, ker ni zraven žive vode; 3. da je zdravstveni izve-denec svetloval kot umestno — tedaj ne zahteval — naj se napravi v prihodnje namesto filtra greznica. Iz teh razlogov je izdalo žu-panstvo občine Velka Loka dne 22. avgusta 1907, pod št. 726 odločbo, glasom koje se mle- karski zadrugi dovoli uporaba mlekarnice (vpo- rabni konzenz). V razlogih pravi odločba do- slovno sledeče: »C. kr. nadzdravnik gosp. dr. Vavpotič je izjavil, po zapisniku, da se iz zdravstvenih higijeničnih ozirov proti sedanjim napravam ne more nič ugovarjati. Vzel se je to- rej ta stavek doslovno iz zapisnika. Dokaz: dotična odločba, ki so jo bili dobili vsi priza- zadevi v roke. Zoper to odločbo se je prito- žil Jožef Kolenc in sicer z drugimi obtoženci vred — izvemši obtoženega gospoda nad- učitelja — na deželni odbor v Ljubljani. V tej pritožbi, ki jo je spisal in sestavil g. nadučitelj Potokar, je sledeči odstavek: »C. kr. okrožni zdravnik gosp. dr. Vavpotič je po preiskavi odločno zahteval, da se mora napraviti iz mle- karne cementna cev, ki se izpelje v cementno jamo oziroma greznico, ki mora biti tako vi- soka, da je povodenj nikdar ne preplavi. Ta greznica mora biti zaprta in je nesnago takoj po sesalki odvažati. Naravnost osupnil nas je odlok tukajšnjega župana z dne 22. avgusta 1907, šte. 726, ki pravi, da po izjavi gosp. dr. Vavpotiča ni nikakih ugovorov proti tej na- pravi in da je proti razsodbi prosta pritožba tekom 14 dni na občinski odbor, kojemu sploh nikdar nikake pritožbe vpsolali nismo in so se dotičniki, kakor že zgoraj omenjeno, le osebo pritožili pri c. kr. okr. glavarstvu. Tako izjavo je smatrali kot falzifikacijo od strani župan- stva, komisijskega zapisnika z dne 17. av- gusta. Dokaz: Dotična pritožba. Nadučitelj Potokar je sestavil pa še drugo pritožbo in jo je podpisal Jožef Kolenc. Medtem, ko se je prva pritožba odposlala deželnemu odboru, je bila druga naslovljena na občinski odbor. V tej drugi pritožbi je zapisan sledeči odstavek: »Gosp. dr. Vavpotič je stavbo in mlekarno pregledal in izjavil tako-le: V enem mesecu ima načelnštvo mlekarnice napraviti cementno cev za odtok nesnage, ki se ima izpeljati v ce- mentno, dobro zaprto jamo, greznico, in je vsebina po sesalki (pumpi) odvažati. Zahte- val je tudi, da se morajo posode znotraj mle- karskih prostorov snažiti. Kako pa pride žu- panstvo ravno do nasprotnih razsodb, da ni po izjavi gosp. doktorja v zdravstvenem, ozi- roma higijeničnem oziru proti sedanjim mle- karni nikakega ugovora? Kje je torej resni- ca? Ali ni smatrati take izjave županstva kot falzifikacijo zapisnika?« Dokaz, gori nave- dena pritožba.

Grmska kmetijska šola.

Kakor je že naš list poročal, pojde dose- danji vodja Grmske šole, gospod R. Dolenc, s prihodnjim mesecem, torej pred dosluženim časom, v stalni pokoj, ter da je njegovim na- slednikom imenovan dosedanji pristav za splošne kmetijstvo na tej šoli, gospod Viljem Rohman. Nova služba je bila sicer dalj časa razpisana, toda nihče se ni hotel za to mesto potegniti, čeravno je v deželi, kakor tudi na Stajerskem in Primorskem več za tako služ- bo usposobljenih moči; to se ni zgodilo deloma iz kolegijalnosti do gosp. Rohmana, ki prenaša že 20. leto Grmsko, recte Dolencovo mučeništvo, deloma pa vsled za tako mesto prenizko odmerjenih dohodkov. Poleg g. Rohmana se je sicer zgledil le še eden konkurent iz Stajerskega, toda še ta je svojo prošnjo nazaj potegnil, kakor hitro se je do- bro poučil o razmerah na tej šoli.

In tako je ostal g. Rohman sam, kate-rega je deželni odbor začasno imenoval le provizoričnim vodjem, ker pravica do defi- nitivnega imenovanja pristoja deželnemu zbu- ru. Gotovo, da tudi deželni zbor to imeno- vanje potrdi.

Sedaj je še razpisano mesto adjunkta z letno plačo 2200 K, z dvema petletnicama po 200 K in s prostim stanovanjem. Prošnje je vložiti do 1. novembra t. l. pri deželnem od- boru kranjskem. Bojimo se pa, da bo iz teht- nih vzrokov tudi za to mesto prav malo kom- petentov.

Zeleti bi bilo, da dobi novi vodja za ad- junkta dobro, agilno, čeprav mlajšo moč, ki bo dobro podkovana v vinarstvu in sadjar- stvu, da bodeta s skupnimi močmi in s spo- razumnim delovanjem v malih letih popravila zavoženo grmsko barko, ter da bosta odpra- vila vse stare dosedanje, razvoj moderne kmetijske šole zadržujoče ovire in nakane.

Skrajni čas je bil, da se je izvršila izpre- momba v vodstvu, ker drugače bi šola ostala kmalu brez učencev. V zadnjih letih jih je pri- hajalo vsako leto manj, tako, da je padlo šte- tilo priglasenih učencev že na 9, in še ti so prišli večinoma iz Stajerskega in Primorske- ga. Število obiskujočih je pričelo padati od- kar prakso znatno prevladuje teoretični pod- uk. Zato pa se sedaj le malokateri absolviran- ec Grmske šole posveti kmetijstvu, marveč stopajo v službe kot darčarij, financarji, pisarij itd., ali pa ostanejo pri vojakihi več let ter se potem podajo k žandarmariji, pošti, železnici itd., zato jih pa očetje sedaj tako neradi po- šiljajo v to šolo. Naš kmet potrebuje doma- dobrih delavcev, v kmetijstvu praktično pod- kovanih sinov, ne pa finih gospodičev. To bodi deviza prihodnjega vodstva!

Kar se pa šole same, odnosno šolskega posestva na Grmu tiče, smo sicer še vedno istega prepričanja, da je Grm za tako šolo nesrečen kraj, zlasti za vinarstvo in sadjarsko šolo, toda s pravim premišljenim vodstvom se dá še vedno tudi na tej šoli doseči mnogo dosedaj izjalovljenih uspehov. Šola naj se torej v bodoče preustroji sedanjim razme- ram odgovarjajoče. Morda ne bi bila napačna mi- sel, da bi kazalo Grm prodati ter sezidati po- polnoma novo moderno šolo na drugem novo- nakupljenem posestvu, če že ne v drugem vi- norodnem kraju na Dolenskem, pa vsaj kje pod Trško goro v bližini sedanjih šolskih vi- nogradov.

Dnevne novice.

+ **Proftove afere** — še ni konec! Čudne stvari se gode. Velenarodna prvaka Šubic in dr. Triller sta nasprotovala soglasni izjavi občinskega sveta ljubljanskega proti imeno- vanju nemškega ravnatelja na prvi državni gimnaziji v Ljubljani. Velenarodni, še bolj velenarodni načelnik narodno-napredne stran- ke je s plašcem svojega narodništva to po- kril, in dr. Triller v »Sloveniji« zdaj poučuje liberalno stranko o narodni značajnosti. Tako se godi Proftovcem. Vse drugače pa se godi proforskemu društvu, ki si je vsjalo vpra- šati g. Levca, je-li se je on res tako daleč izpozabil, da je glasoval za nemškega ravnat- elja ter tako hudo oškodoval interese sloven- skih profesorjev. Prišla je nevihta: Eden od gospodov, ki je podpisal dotično pismo, je že ponižno prosil oduščanja za svojo pregre- ho, nad drugim, ki je značajan in se ne uklo- ni, pa grmi nevihta. To je ilustracija razmer, da se Bogu smili! Neznačajnost se plačuje, moštvo in odkrita beseda se zatira in pre- ganja. Kdaj bo tega konec?

+ **Cesarjevo zdravje.** Korespondenca »Wilhelm« poroča: Cesarjevo zdravje je tako zelo napredovalo, da bode cesar v kratkem popolnoma zdrav. Vsi vznemirajoči pojavi so popolnoma odstranjeni. Kašelj je ponehal. Moči se vladarju povračajo, tek in razpolo- ženje sta zelo dobra. V par dnevih bode mo- gel vladar zopet navadno živeti. — Iz ce- sarjeve bližine se poroča, da ni izključeno, da se poda cesar v prvi polovici meseca no- vembra v Gödöllő, kjer so vremenske raz- mere mnogo ugodnejše, kakor v Schön- brunnu.

+ **Osebnosti.** Profesor na I. državni gimnaziji gospod Alf. Paulin je dobil naslov šolskega svetnika. — Na župnijo Slavina je prezentiran č. gospod župnik Jožef Laznik. — Usposobljenostni izpit za srednje šole s tremi odlikami je napravil kand. profesor gospod Pavel Grošelj. — Umirovljen je župnik č. g. Viljem Gasperin. — Prestavljen je davčni as- stent gospod Franc Sedlak iz Celja v Rad- gono. — Sodnijski izpit je napravil gospod Ivan Zemljik, c. kr. avskultant v Mariboru. — Gospod Rudolf Peter, meroizkusni prakti- kant, je imenovan meroizkusnim mojstrom v Ptuj.

+ **Buren shod v Pulju.** K včerajšnjemu brzojavnemu poročilu so nam došle še slede- če podrobnosti: Socialne demokrate je straš- no grizlo, da so jim Hrvatje preprečili nji- hov prvi protestni shod proti reformi občin- skega reda puljskega. Dr. Laginja namreč predlaga volivni red, po katerem bi odklen- kalo absolutnemu gospodarstvu kamore; prišli bi v občinski svet tudi Hrvatje in za- stopniki mornarice. Socialni demokratje so se potegnili za kamoro. Cel teden so agitirali za shod rdečkarji in liberalna buržoazija italia- nska v bratski slogi. Istina je, da je bila na shodu Hrvatov 1500, socialistov in italijana- šev pa le 500. Hrvatje so predlagali Kriza za predsednika, in socialisti, ki so se vgnezdili sredi trga, so kar proglasili svojega Hara- mina. Kriz hoče zasedati predsedstvo, a ka- moristična družba ga odrine. To je videl poli- cijski koncipient Lordschneider, a je pustil da se je manjšina polastila predsedstva. Celo uro so se nato prepirali. Bili so upravi divji prizori, in batine so padale. Policija potegne sablje in udari po Hrvatih. Zdaj so dobili še socialisti in kamoristi pogum in so napadli Hrvatje. Haramino, Petejan, Lirussi so tačas nekaj vpili, česar nihče ni razumel. Kriv je bil tega policijski zastopnik, ki ni razpustil shoda, ko je videl nepostavnost. Šest Hrvatov je bilo ranjenih in nato so jih še aretirali, Karolu Les- jaku so ukradli uro. Dr. Mandić iz Trsta je ranjen od težkega kamna na levi roki. Ranjen in aretiran je bil tudi odgovorni urednik »Om- nibusa«, g. Kusak, ki so ga potem izpustili. Policija je gledala vedno na to, da so bili ka- moristi skupaj, Hrvatje je pa razganjala, tako da je bila gruča 20 ljudi, med njimi dr. Man- dić in Kriz ločena od drugih in v smrtni ne- varnosti. Resnica je, da se je tudi ta sociali- stična manifestacija ponesrečila. Kamora se bo varovala še enkrat javno nastopiti. Puljska mestna policija pa je tako jasno pokazala svo- jo pristranost, da ima vlada dovolj povoda nastopiti energično proti njej.

+ **Slovenskih časopisov** je sedaj 69, med njimi pet dnevnikov, in sicer trije na Avstrij- skem, dva pa v Severni Ameriki.

+ **Tajinstvene stvari.** Iz Trsta se nam poroča: Razne stvari se širijo natiem o Man- dićevem »Balkanu.« Čemu je ustanovil Man- dić nov list in s čigavimi sredstvi? Vsi želi- mo krepkih glasil za borbo za jugoslovanske pravice v Trstu in Istri, ali zakaj se je Man- dić odpovedal že obstoječim, deloma že do- bro vpeljanim, a podpore veliko bolj, nego konkurence potrebnim listom. Saj imamo po- leg puljskega Laginievega »Omnibusa«, ki je res samo lokalnega pomena, »Našo Slogo«, pri kateri je vendar Mandić imel zaželenega posla in kruha, dokler ni imel državnozbors- kih diet, zdaj je pa kar krenil svoj pot z drugim listom, kateri, če se utrdi, izpodrine »Našo Slogo«. V Trstu izhaja »Slavenska Mi- sa«, ki ima popolnoma tisto smer, katero hoče imeti »Balkan«, da ne govorimo o slo- venski »Edinosti«. Čemu je torej Mandić sto- pil v konkurencu z vsemi temi listi? Iz last- nega žepa teh stroškov nikakor trpeti ne mo- re, kajti za dnevnik je treba kapitala, ki ga Mandić nima.

+ **Vinski semenj v Novem mestu.** Prete- čeno soboto se je vršil naznanjeni vinski se- menj v Novem mestu, katerega je pa posetilo, vsled prav slabega vremena, le malo vnanjih kupcev. Čeravno so se nudila raznovrstna dobra vina po zmernih cenah, se kupčija ravo- no iz goriomenjenega vzroka ni mogla po- sebnost razviti, a vendar se je prodalo do 5000 hektolitrov. Glavno pa je, da je sedaj ljudstvo spoznalo dobroto letošnjega vinskega pridel- ka v glavnih vinorodnih krajih naše dežele, ker sedaj šele se glavna kupčija prične. Prav dobro je bila zastopana Belokrajina s svo- jimi posebno tipičnimi vini. Cene so varirale od 40 do 80 hl. vin.; Belokranjci so nudili poleg drugih belih in rdečih vin prav mnogo portugalke po 50 do 60 vinarjev. Kolikor nam je znano, so od vnanjih kupcev vina kupili: Slajpah J. iz Velike Loke ter F. Seidl, Poči- vavnik Josip in V. Rohrmann iz Ljubljane.

+ **Neumnost ostane neumnost!** Tržaška »Edinost« hoče s Hrvatsko Kruno v roki do- kazovati, ozirom zavijati, da je »Savez južnih Slavena« vender-le sklenil bil potovanje v Budimpešto. Sklenil ali ne sklenil je pri za- devu, za katero se gre, skoro isto. Neumnost in brezmiselnost tega potovanja postaja ne- pobitna! Hrvatska Kruna je pisala:

»Zastupnik dr. Rybář bio je tako ljubezan, te je vašem izvestitelju izjavio, da je izmedju hrvatskih delegata u Budimpešti i izaslanika »Sveze južnih Slavena« postignut prilični spo- razum u glavnim tačkama taktike prama novoj vladinoj carinskoj zakonskoj osnovi. Do jednog definitivnog zaključka izmedju hrvatskih delegata i izaslanika Sveze nije moglo doći, jer izaslanici Sveze nису bili ovlaštenjeni na to, pošto Sveza nije još u ovom pitanju stvorila nikakav zaključak. Njihovo putovanje u Peštu bilo je informativne naravi«. — Naj se sedaj Rybář in Hribar, ki sta naredila v političnem pobratimstvu veliko neumnost, še tako zvijata, Savez južnih Slavena v svoji ce- lati še do danes ni odobril njujine politične vede. Kakor mi vemo, takrat, ko sta Rybář in Hribar pofovala v Budimpešto, ni bilo na Dunaju ne predsednika kluba, niti več modrej- ših klubovih poslancev. Klubovi politični mla- deniči so se sami nekollko poigrajčkali. Ne- umnost ostane torej neumnost, za nas kranjske Slovence pa je ta neumnost tembolj obsodbe vredna, ker tista družba, v kateri je ljubljanski župan (!) Hribar v bratski slogi popilav, hoče nastop proti nagodbi in proti belokranjski železnici.

+ **Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko** in Ljubljani ima v četrtek, dne 31. oktobra 1907 ob 2. uri popoldne v dvorani mestnega magistrata v Ljubljani izredno javno sejo s sledečim dnevnim redom: Belokranjska železnica.

— **Hrvatska godba v Opatiji.** Hrvatje v Opatiji so ustanovili svojo lastno hrvaško godbo.

— **Krvavo prijateljstvo.** Pred gostilno pri Janezu v Podrečah pri Mavčičah so es sprli trije „prijatelji“. Janez Rozman in Valentin Jenko sta Franceta Jankarja, s krampom tako nabila po glavi, da sta mu prebila črepinjo.

— **Učiteljske vesti.** Na mesto obolelega učitelja gospoda Julija Flisa je imenovana za suplento na ljudski šoli v Škofji Loki gđna. Ivana Valenčič. Na mesto obolele učiteljice gđne. Julije Jaklič je imenovana za suplento na šoli v Besnici gđna. Karolina Zupančič.

— **Most čez Savo pri Tacnu.** Iz zanesljivega vira smo izvedeli, da je imel občinski odbor v Šmartnem pod Šmarno goro dne 28. t. m. izvanredno sejo. Zupan je pojasnjeval razmere glede Lazzarinijevega mostu v Tacnu. Jednoglasično se je sklenilo naprositi cestni odbor ljubljanske okolice v Št. Vidu, da prej ko mogoče vse potrebno ukrene, da se okrajna cesta zopet zveže z mostom. Izvolil se je odsek, da zasleduje vse korake omenjenega odbora ter sploh pazi na to, da se bode vsa akcija poštenim putem izvrševala. Apelarilo se je na visoko deželno vlado, da se od županstva naprošena ladja prej ko mogoče pošlje na določeno mesto, da se bode promet vsaj nekoliko olajšal. Znano je, da sta gg. državna poslanca dr. Šusteršič in Povše storiла vse potrebne korake v tej zadevi. Izvedeli smo, da se je g. državni poslanec Povše mnogo trudil v tem oziru ter da je bila država takoj pripravljena po povodnji prizadetim občinam dati izdatno podporo. Bodi mu na tem mestu izrečena najiskrenejša zahvala! Gosp. Povše je res neutrudljiv delavec za zboljšanje kmečkih razmer. Opravičena želja vseh okoličanov je, da se oblastva požurijo in prej ko mogoče izboljšajo tako kritične razmere. — Obojestranski prebivalci savskega mostu.

— **Epidemija na Sušaku.** Iz Sušaka se poroča, da je ondi nastopil tifus. Dosedaj je zbolelo 30 oseb, od katerih jih je nekaj že umrlo.

— **Utonil.** Kranjska obrtna družba polaga ob svojem vodnem rezervoarju nad Javornikom na Gorenjskem železne cevi za pridobitev večje vodne moči. To delo izvršuje mnogo najetih delavcev iz raznih krajev, ki imajo gori svojo barako za stanovanje. V nedeljo, dne 27. t. m. zvečer ob osmi uri podal se je nad 40 let stari delavec Janez Zupin, doma iz Cerkelj na Gorenjskem iz stanovanja vodnega čuvalja v svojo barako k počitku, a je v temi ob škarpi na napačno stran stopil in padel v rezervoar. Niegovi tovariši so mu sicer naglo pritekli na pomoč, a ko so ga iz vode potegnili, je bil že mrtev. Pokopan je bil na Koroški Beli.

— **Podražitev premoga.** Vedno višje cene premoga in s tem zvezana škoda pri uporabi prometa in industrije so prisilile vlado, da napravi lastno komisijo, ki bo sestajala iz zastopnikov notranjega, justičnega, finančnega, trgovinskega, železniškega in poljedelskega ministrstva. Prvič se je ta ministrska komisija sešla v soboto pod predsedstvom ministrskega predsednika barona Becka. Razpravljali so, kako bi bilo odpomoči vedno se množeci draginji.

— **Srce ima na desni strani.** 28letnega Avakumoviča iz Moda na Hrvaškem je preiskal zdravnik ter našel, da ima srce na desni strani.

— **Organizacija Hrvatov v Bosni.** Hrvatje so osnovali organizacijski odbor za Bosno in Hercegovino, ki ima namen, da združi Hrvate teh dveh dežel.

— **Truplo vtopljenja 14 dni v vodnjaku.** Iz Trsta poročajo: Včeraj v jutro so našli v vodnjaku na trati na Ferdeniču pri sv. Ivanu truplo vtopljenega človeka. V vtopljenju so spoznali bivšega 24-letnega Petra Poneša, ki je stanoval na Verdeli št. 313. Poneš je izginil od doma že pred 14 dnevi in sodi se, da je še tedaj izvršil samoumor skočivši v isti vodnjak. Po tem takem je bilo njegovo truplo v vodnjaku celih 14 dni.

— **Stavka v Trstu.** V Trstu stavkajo delavci v tovarni olja. Delavstvo zahteva večjo plačo.

— **Uboj v ljubljanski okolici.** V nedeljo dne 27. t. m., okoli pol 7. ure zvečer, napadli so na občinski cesti pred šolskim poslopjem pri Sv. Lenartu, občina Dobrunje, delavec Jakob Črne in tovarniška delavca Jakob Pivk in France Zupančič, vsi iz Dobrunj, hlapca Janeza Žganiarja iz Zadvora, in ga tako pretepli, da je včeraj ob 6. uri zjutraj umrl. Umrli ima na glavi pet težkih okvar. Vse trije so iz strahu pred orožniki zbežali, le Črne, kateri je Žganiarja kot zadnji pretepaval in ga s kamnom po glavi do nezvesti obdelaval, se je včeraj dopoldne, ko je izvedel o hlapčevi smrti, prostovoljno obliavl pri sodišču.

— **Mrtvega našel.** Dne 27. t. m., okoli 9. ure zvečer, našel je France Hafner, posestnik in čevljar na Ježici, ob cestnem robu poleg svoje hiše mrtvega človeka. Pri mrtvecu se je našla delavska knjižica, glaseča se na ime Franc Gubanc iz Vodice — kakor se je poizvedelo, je Gubanc čez dan v Dermastjevi gostilni pil. Imel je obvezano nogo, in videlo se je, da mu je tekla iz noge kri. Sodni ogled in preiskava bodeta dognala, če se ni izvršil nad njim kakš zločin. Truplo se nahaja v mrtvašnici na Ježici.

Štajerske novice.

š **Legar na celjski višji gimnaziji.** Pred kratkim so se širile v Celju vznemirljive vesti, da se širi legar v Zavodni — sedaj ga pa imamo v mestu samem. Nekaj dijakov je že na legarju bolnih — drugi pa so v nevarnosti, da ga dobe in so vsled tega izolirani po stanovanjih.

š **Samoumor neznanega moža.** V Gradcu se je na pokopališču ustrelil neznan, prileten mož.

š **Umrli** je na Dunaju bivši lekarnar v Celju g. Franc Rischlawg, star 63 let.

š **Učiteljska služba** je razpisana do 30. novembra v Št. Ilju.

š **Radi uboja** je bil pred celjskimi porotniki obsojen 25 let stari delavec Janez Tacer na štiri leta težke ječe.

Ljubljanske novice.

lj **Javno predavanje.** Opozarjamo na današnje zanimivo javno predavanje v »Slov. kršč. soc. zvezi«. Predaval bode gospod dr. Gruđen. Začetek točno ob pol 8. uri zvečer.

lj **Načelnik okrajne bolniške blagajne v nevarnosti.** V nedeljo se je peljal načelnik okrajne bolniške blagajne g. Bartel s čolnom po Ljubljanci. G. Bartlu se je čoln prekucnil. Le srečen slučaj je, da ni g. Bartel utonil.

lj **Smrt med operacijo.** V deželni bolnici je včeraj med operacijo umrla žena delovodje tobačne tovarne Ana Tschokert. Zapušča osem torok.

lj **Saje so se vnele** včeraj popoldne v dimniku Rögerjeve hiše na Ambroževem trgu št. 1. Oddelek gasilnega društva je prišel na lice mesta, a ni stopil v akcijo, ker so ogenj že prej domači pogasili.

lj **Dober čuvaj.** Neki, na Marije Terezije cesti stanujoči uradnik ima psa, katerega ponavadi jemlje ponoči v posteljo. Te dni je pes v postelji tako renčal, da se je gospodar prebudil, pred posteljo je pa stal nek nepoznan mož. Uradnik je nad tujcem zavpil, nakar je ta zbežal. Tako je pes rešil svojega gospodarja, da ni bil okraden.

Razne stvari.

Povodnji in potresi v Italiji. Potrjuje se, da v Ferrizzanu ni zgubilo nad 200 oseb življenje. Dozdaj so dobili 65 mrtličev. Finančni minister potuje po krajih, ki jih je porušil potres in nakazuje pomoč. — Na Beneškem so močno narasle vse reke. Nižje ležeči deli v Vicenci, Schin, Maroschci in Thieneju so poplavljeni. V Rovigu je narasla voda do prvega nadstropja prefekture. Pretrgana je železniška zveza med Este in Montagnano.

Del spodnjega mesta Piacence je pod vodo. Ljudstvo je zbežalo na strehe. Vojači opravljajo reševalna dela. Voda stoji na nekaterih cestah dva metra visoko. Škoda je velika. Človeške žrtve ni nobene. Reka Pad še vedno narašča. 500 družin je brez strehe. Silno deževje je napravilo v okolici Neapolja velikansko škodo. Mnogo poslopij je pod vodo in mnogo dreves je izravnanih. V Portici je mnogo vil zelo poškodovanih. Tramvajski promet v vesuvijanskih krajih je ustavljen. V Pozzuoli je morje del mesta preplavilo.

Napad na avstrijskega konzula. Iz Aten se poroča: Pred nekaj dnevi je prišel v Pirej 22 letni Avstrijanec po imenu Otmar Christalnigg, navidez iz dobre rodbine, šolsko izobražen, iz ljubezni do neke pevke, ki je bila tu angažirana. Kmalu pa mu je pošel novac in tako je prejenjala tudi ljubezen mlade pevke do njega in se je on radi tega obrnil na avstrijskega konzula s prošnjo, da mu da potni list za vrnitev v domovino in mu izposodi nekaj denarja. Ker je pa imel konzul mnogo posla, ni mogel brezpogojno izpolniti prošnje mladega moža, vsled česar je isti planil v konzulov birò in ga hotel zabosti. Neki konzularni uradnik ga je pravočasno zgrabil za roko in ga izročil policiji, ki je mladega moža zaprla. Nekaj ur pozneje je pa prišel konzulov dragoman na policijo, kjer je izposloval, da so ga izpustili na svobodo ter poskrbel za njegov nemudni transport v rojstno občino v Avstriji.

Pri boju slovaških kmetov z orožniki v Černovi je bilo ustreljenih 11 kmetov, 15 pa težko ranjenih. Kmetje so se uprli blagoslovljenju nove cerkve, ker je ogrska vlada župnika Hlinko, zvestega slovaškega rodoljuba, izgnala iz Ogrske.

Za škofa v Budjejevičah je imenovan generalni vikarij Jožef Hulka.

Sneg. Iz Curiha poročajo, da po celi vzhodni Švici sneži.

Dvoboj z revolverji med dvema deklicama. Iz Lvova se poroča: 20letna Gusti Reiter in 19letna Manna sta imeli v nekem gozdu v bližini mesta dvoboj s samokresi pod težkimi pogoji. Pri prvem strelu je dobila Manna majhno poškodbo na čelu. Drugi strel je zadel Reiter v glavo, da je naslednjega dne v bolnišnici umrla. Kot vzrok dvoboja se navaja, da sta imeli obe deklici razmerje z nekim stotnikom. Toda ena ni vedela za drugo. Spoznali sta, da sta bili od stotnika varani. Deklici sta se slednjič psovali in se tako razjezile, da sta si napovedali dvoboj.

Zaradi razžaljenja veličanstva obsojena ženska. Černovice, 28. oktobra. Danes je razpisana končna razprava černoškega deželnega sodišča proti Tatjani Grigorovici, ženi državnega poslanca, ki je tožena zaradi razžaljenja veličanstva.

Spomini Tosellijeve. Florenca, 28. oktobra. Tosellijeve piše svoje spomine, ki jih je namenila svojim otrokom. Neki angleški zalagatelj ponuja Tosellijevi za spomine 300 tisoč lir.

Avstrijska vojna ladja na Daljnem Vzhodu. Dunaj, 28. oktobra. V Daljni je došla avstrijska vojna ladja »Cesar Franc Jožef I.« V Daljnem ostane osem do deset dni.

Španska kraljeva dvojica se je pripeljala včeraj v Pariz.

Bavarski kralj Oton. Iz Monakovega se uradno poroča, da so vesti, ki so poročale, da se je bolezen kralja Otona nevarno poslabšala, neresnične.

Trgovec z deklicami zasačen. Zelo nevaren in premeten trgovec z deklicami Schinach je bil zasačen od berolinskega redarstva v Bieskutropu, kjer je bival pod imenom grof Pafy z Dunaja. Ondi je izkušal odpeljati dve hčeri iz odlične obitelji.

Stoletnica, odkar je Dubrovnik nehal biti republika. Leta 1908 praznuje Dubrovnik stoletnico, odkar je zgubil svojo samostalnost.

SLOVANSKI KLUBI.

Dunaj, 28. okt. 1907.

Znano je, kako so različni solzavi politiki stavili našim poslancem za zgled češke poslance, ki so se združili v parlamentu navzlic domačim strankarskim bojem v močno zvezo. Da taka zveza ni vredna piškavega oreha, je pokazal ves nadaljni razvoj. Zveza je bila samo na papirju, a v zvezi sami so tekmovali klubi med seboj, intrigirali drug proti drugemu, med člani zveze ni bilo nobenega zaupanja in ves čas niso Čehi, ki so v zvezi enotni soglasno nastopili v zbornici. Čehi še sedaj ne vedo, pri čem so. Gotovo je, da pojdejo narazen, ne ve se pa, kako se bodo združevali potem, ali pojdejo skupaj agrarci z mladočehi, agrarci s katoliško-narodnimi ali drugače.

Nekaj tacega je z Rusini. Prvotno je bil en klub. Nato so odstopili Velikorusi, a sedaj se bodo odcepili oni Rusini, ki imajo krščanski program od ostalih, ki imajo v svoji sredi dr. Trylovskega, ki je bil na kongresu »svobodomislecev«. Poljaki svoje razpore še najbolj natihem poravnajo. Ravno te dni se je razbila skupina, imenovana »centrum«. Večji del pod vodstvom poslanca Pastorja je prestopil k poliskim demokratom. Kako je v »Saveza južnih Slavena«, si lahko mislite: Pravaši, resolucionaši, antiresolucionaši, Srbi, slovenski agrarci in Hribar. Bolj žalostnega kluba si v zbornici ne moremo misliti, zato so pa tudi uspehi taki. Nabenemu ne more biti žal, da so ostali poslanci Slovenske Ljudske Stranke sami.

RUSKA VLADA PROTI KATOLIŠKEMU ŠKOFU.

Nič ni naučila izkušnja ruskih birokratov. Odreveneli, v se zaljubljeni so ti zakoščeneli ljudje ohranili vse svoje divje sovraštvo nasproti katoliškim vosem. Nasilstvo ruske vlade proti katoliškemu škofu villnskemu Roppu nam to dokazuje. Škof Ropp je zelo priljubljen med Poljaki. Izvolili so ga zato v I. rusko dumo, kjer je odločno zastopal poljske koristi. Škof Ropp je odločen krščanski demokrat, ki dela na to, da se gospodarsko ojači pod judovskim oduštvom in pod ruskim nasilstvom tako tlačeno in izkoriščano poljsko ljudstvo. Hvaležni so bili Poljaki svojemu škofu. Radi so ga imeli in ljubili ter ga slovesno sprejemali, kadar je obiskaval poljsko ljudstvo v svoji škofiji. Ruskim birokratom pa škofovo delovanje ni bilo všeč. S kruto silo so nastopili proti njemu. Na ruske državne koristi so se sklicevali in Stolypin je pozval škofa v Peterburg in mu v carjevem imenu naznanil, da naj odstopi prostovoljno kot vilemski škof. A ker se je škof uprl nasilstvu in izjavil da ne odstopi, so mu pa doposlali carjev ukaz, ki mu prepoveduje nadalje izvrševanje škofijske službe. Nadalje so mu naznanili, da ne sme stanovati v deveh gubernijah Litave in Male Rusije kakor tudi v Peterburgu, Moskvi in v Varšavi. Odtegnili so mu tudi letno vladno dotacijo 6000 rubljev, in mu nakazali mesečno pokojnino 100 rubljev. Škof je mirno izjavil, da počaka glede na korake proti njemu odločitve v Rimu. Posebno odposlaništvo, ki ga vodi grof Milewski, se je podalo v Peterburg da nastopi za ljubljenskega škofa pri Stolypinu in pri carju.

»Czas« piše, da je vse, kar se očita Roppu nepostavnega, izmišljeno. Vilnska škofija je od nekdanj od ruske vlade preganjana. Od škofa Krasidskega sem je moral že več katoliških škofov vilenskih iti v prognanstvo. Vsak škof, ki je izobražen, odločen in delaven, je moral biti pripravljen, da pojde za svojimi predniki v izgnanstvo. O tolerančnem patentu carjevem ni več govora. Noben Rus ne sme prestopiti h katoliški cerkvi, tudi če sta mu oče in ded bila katoličana. Za katoliške vojaške je prepovedana služba božja na Litvi in v Beli Rusiji.

Ruski generali in uradniki odpadajo k ateizmu, a v katoliško cerkev ne sme prestopiti nobeden. Če katoliški škof na podlagi carjevega tolerančnega patenta brani pravice svoje cerkve, mora v izgnanstvo. Taka je konstitucionalna svoboda v Rusiji ob volitvah v tretjo dumo! Prestrašena od japonskih porazov je vlada obljubila svobodo, a takoj, ko se je birokracija malo oddahnila, je nastopilo zopet staro nasilstvo. Ko so na vžitnijskih potovanjih poljski kmetje sprejemali svojega škofa z banderi, ga je vlada obtožila, da hujska ljudstvo k revoluciji! Vzrok tej obtožbi je pa v tem, ker vlada in pravoslavna duhovščina ne moreta trpeti, da je mnogo tisoč ljudi, ki so bili prej prisiljeni k pravoslavlju, takoj, ko je čutilo diih svobode, prestopilo nazaj h katoliški cerkvi.

Telefonska in brzojavna poročila.

NAŠI POSLANCI NA DELU ZA SLOVENSKO TRGOVSKO SOLO V LJUBLJANI!

Dunaj, 29. oktobra. Danes se je poklonila deputacija »Slovenskega kluba«, obstoječa iz poslancev dr. Šusteršiča, dvornega svetnika Šukljeja in Jakliča ministrskemu predsedniku Becku in naučnemu ministru Marchetu in jim predložila zahtevo, da se v Ljubljani ustanovi slovenska trgovska šola, in sicer da se stvar tako požuri, da se more že s prihodnjim šolskim letom 1908/9 pričeti s podukom. Oba ministra sta se izrekla zelo povoljno in sta izjavila, da bo vlada s svojega stališča, kolikor je od nje odvisno, vse stori, da se zadeva tako požuri, da se more že s prihodnjim šolskim letom pričeti s podukom na slovenski trgovski šoli v Ljubljani. Vlada je pripravljena, ako ustanovi tako šolo dežela, šolo izdatno subvencionirati in jo podpirati. Stvar deželnega odbora je, določiti, ako bodi šola štirirazredna ali dvorazredna. Dolžnost deželnega odbora je sedaj, da takoj stori potrebne korake, in da stopi takoj z naučnim ministrstvom v dogovor.

BELOKRANJSKA ŽELEZNICA.

Zagreb, 29. oktobra. Avstrijska vlada je s celim štabom inženirjev resno pričela svoje delo od Novega mesta do meje. Tudi na naši hrvaški strani se gibljemo. Predkoncesije za izvršitev proge Karlovac-Metlika je dne 22. t. m. podelil ogrski trgovinski minister tvrdki Gfrerer, Schoch in Grossmann v Budimpešti. Generalni načrt je že dovršen; odločili so se za to, da pojde po levem bregu Kolpe od Karlovca preko Pokupja, Mahična, Pokupje, Zorkovca, Treščerovca, Mirkopolja, Podbrežja, po tunelu pod Sv. Rokom do Zaluke, Obreža in do kranjske meje pri Rotovžu. Na desni strani Kolpe je na hrvaški strani železnica zavoljo znatnih tehniških in finančnih težkoč. Da se natančno določi kraj, kjer zadene železnica kranjsko mejo, bo treba še dogovoriti. Preko zime se podrobni načrt izdela in prihodnje leto se bo tudi na Hrvaškem delo lahko začelo.

PODRŽAVLJENJE IDRIJSKE REALKE ZAGOTOVLJENO!

Dunaj, 29. oktobra. Danes se je oglasila deputacija »Slovenskega kluba« pri ministrskem predsedniku Becku in pri naučnem ministru, da vnovič urgira podržavljenje idrijske realke. Na obeh mestih je deputacija dobila povoljen odgovor. Glede na vse prejšnje tozadevne korake »Slovenskega kluba« je upravičeno upanje, da se podržavljenje idrijske realke izvrši s šolskim letom 1909/10. Za tekoče šolsko leto je, kakor znano, idrijska občina dobila od vlade podporo 5000 K.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 29. oktobra. V današnji seji državnega zbora je ministrski predsednik Beck odgovarjal raznim govornikom. Dr. Luegerju je dejal, da se bo vojaško vprašanje povoljno rešilo.

GILČVERT — OPROŠČEN.

Gorica, 29. oktobra. Gilčvert je bil včeraj oproščen. Sodišče je bilo mnenja, da Gilčvertovo postopanje ni bilo korektno, da se mu pa vendar ne more blizu po zakonu proti oduštvu. Državni pravdnik gospod Jeglič je takoj naznanil ničnostno pritožbo.

ČEŠKA KRIZA.

Dunaj, 29. oktobra. Češka kriza tudi po Božiču ne bo rešena in do tedaj demisiji čeških ministrov ne bodeta sprejeti.

SMRTNA KOSA.

Opatija, 29. oktobra. Odlični Hrvat, ravnatelj tiskarne Marochino je danes umrl.

OBSODBE V TREBNJEM.

(Glej poročilo »Zanimiva obravnava«.) Trebnje, 29. oktobra. Nadučitelj Potokar je bil danes obsojen na 30 kron globe, gostilničar Kolenc na 40 kron, Bukovec na 20 K, Šlaipah na 20 kron, Grmovšek in Gorec sta bila oproščena.

STAVKA USLUŽBENCEV ELEKTRIČNE ŽELEZNICE.

Brno, 29. oktobra. Tu stavkajo vsi uslužbenci električne cestne železnice. Ves promet počiva. Uslužbenci zahtevajo večjo plačo.

ZOPER DRAGINJO KRUHA.

Trst, 29. oktobra. Od magistrata ustanovljena komisija je po natančni preiskavi predložila zahtevo za pocenjenje kruha in nadzorstvo pekov.

BELGRAJSKE RAZMERE.

Belgrad, 29. oktobra. Vlada izgovarja pomnoženje belgrajske posadke s tem, da je v mestu premalo orožnikov in da je treba zadržati izgrede zaradi odgodenja skupščine in pri ljudskih shodih.

TELEFONSKA CENTRALA POGORELA.

Antwerpen, 29. oktobra. Tu je požar popolnoma uničil telefonsko centralo. Pogorelo je tudi veliko skladišče blaga, ki je bilo v isti hiši.

VOLITVE V DUMO.

Peterburg, 29. oktobra. Doslej je znanih 327 volivnih izidov. Izvoljenih je 166 pristašev desnice, 98 zmernih in oktrobristov, 25 kadetov, 8 socialnih demokratov, 19 pristašev levice, 3 pristaši mirnega obnovečenja.

POTRES V ITALIJI.

Rim, 29. oktobra. Danes ponoči so po Kalabriji zopet začutili močan potresni sunek. Prebivalstvo se je silno prestrašilo.

ČEDNE RAZMERE V NEMCIJI.

Berolin, 29. oktobra. Harden je sijaino oproščen. Sodišče je Hardena oprostilo! So-

Prva domača slovenska pivovarna G. Auerjevih dedičev

Ustanovljena leta 1854.

v Ljubljani, Wolfove ulice šte. 12

Štev. telefona 210.

priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje izberne

2469 150-33

marčno pivo v sodcih in steklenicah.

dišče je izjavilo, da so sicer Hardenove novice o kamarii okoli nemškega cesarja in njenih homoseksualnih nagonih in dejanjih razžalje, da se je pa Hardenu popolnoma posrečil dokaz resnice.

Gospodarstvo.

SHOD PEROTNINARJEV.

Prvi vseslovenski shod perotinarjev in rejcev vseh malih domačih živali se je vršil v nedeljo, 27. t. m., ob 10. dopoldne v dvorani tukajšnjega »Mestnega doma« ob precej veliki udeležbi. G. Lehmann otvoril shod in pozdravi državnega poslanca g. Fr. Povšeta, viteza Laschana kot zastopnika deželne vlade in ravnatelja kmetijske šole na Grnu gosp. Rohrmann. G. vitez Laschan se zahvaljuje za pozdrav ter pozdravlja shod v imenu deželne vlade. Poljedelsko ministrstvo, kateremu se je poslalo vabilo, je sporočilo, da ne more poslati iz službenih ozirov posebnega zastopnika, pač pa bo gibanje po močeh podpiralo. Državni poslanec g. Fr. Povše v imenu dež. odbora in kot podpredsednik »Kmetijske družbe« pozdravlja shod. Povdarja, da je perotinarstvo ogromnega gospodarskega pomena. Mali kmet si zlasti ob reji malih živali lahko pridobi precejšen dobiček. Deželni odbor se je vedno zanimal za društvo perotinarjev in ko je bil list »Perotinar« v nevarnosti, je deželni odbor pripomogel, da je list lahko izhajal. Bodite uverjeni, da bo deželni odbor vedno podpiral gibanje v povzdigo slovenskega perotinarstva. G. Lehmann se zahvali gospodoma za pozdrav in zagotovitev podpore ter poda poročilo predsedništva društva perotinarjev. Pred enim letom se je ustanovilo to društvo. Uspeh tega leta je bil, da so si nabrali precej članov, da se je prebivalstvo v Trzinu in okolici poprijelo kunčje reje in se precej marljivo in skrbno bavi z isto. Društvo je posredovalo za nakup plemenjakov. Plemenjakov brezplačno društvo ni moglo deliti, ker nima svojega izrevališča. Glavni namen društva je, da povzdigne perotnino-rejo in rejo drugih malih domačih živali, da se gnotne razmere slovenskemu kmetu tudi v tem oziru povzdignejo. Pri vsaki seji in zborovanju priredi društvo perotinarjev poučno predavanje. Društvo je napravilo brezplačno posredovalnico za nabavo in prodajo plemenjakov. Ustanoviti misli podružnice društva ter društveni zavod za izrejo plemenjakov. Prirediti hoče razstave in prirediti večja poučna potovanja v kraje, kjer imajo podobne zavode. Predlaga resolucijo: »Ker prvi slovenski shod perotinarjev in rejcev vseh malih domačih živali povsem razvdi blagodejni namen prvega slovenskega društva perotinarjev in rejcev malih domačih živali v Trzinu, pozivlja vse merodajne faktorje, da pospešujejo z vsemi močmi in sredstvi razvoj tega društva ter skrbje za to, da se v najkrajšem času uredi glavni društveni zavod, da zamore društvo tako v največjem obsegu delovati za razvoj in procvit vse slovenske maloživoreje.« Nato je predaval g. Pirce, ravnatelj »Kmetijske družbe« o narodno-gospodarskem pomenu perotinarstva v slovenskih krajih. Leta 1900 je bilo štetje perotnine. Število kuretine v naših krajih je 1,138,393, druge perotnine pa 119,145. Dohodek perotinarstva je za nas večji kot se misli. Ako se računa, da pride v naših krajih na 15 kokoši 1 petelin, kar je veliko preveč, potem imamo petelinov 56,167 in kokoši 1,082,186. Recimo, da izvali kokoš 80 jajc na leto, potem izvala kokoš v naših krajih 86 in pol milijona jajc na leto. Teh jajc kmet ne proda vseh; nekaj jih porabi sam za dom in porabi jih tudi nekaj za izpodrejo novih kokoši. Tri osmine kokoši, ki ostanejo čez zimo in jih porabimo za koklje je 405.000. Jaje za podložnje kokljam, da valijo, se porabi 6,000.000. Recimo, da pojemo 30,000.000 jajc doma, nam ostane 50,000.000 jajc, ki jih spravimo v denar. Okroglo 3,000.000 se izvali piščet, polovico toliko kot je podložnenih jajc, ker naše gospodinjje podlagajo preveč jajc kokljam. Polovico teh piščet se porabi za

dom in naraščaj, 1 in pol milijona se jih proda. Ako potem računamo, da dobimo za prodano kuretino pol milijona kron, za piščeta en milijon kron in za jajca dva milijona kron, potem dobimo za perotnino vsoto 3 in pol milijona kron. Vsoto, ki presega marsikatero drugo panogo kmetijstva, za katero se več žrtvuje in ki se veliko bolj goji. Razni prekupeci vtaknejo dobiček v žep, toda naloga poklicanih faktorjev naj bo, da skrbje ne samo za povzdigo perotninarstva, ampak tudi, da se kmetu ves dobiček steče v žep. Delavcev po deželi manjka, toda kmetu je treba dati dohodke, da bo lahko plačeval svoje pomočnike in potem jih ne bo primankovalo. — Živinozdravniki gosp. Miklavčič govorijo nato o »higijeni za perotnino in drugo malo domačo žival«. Glavna stvar je pri umni reji snažnost, suh, zračen stan, svetloba, čista hrana, dobri plemenjaki itd. Neumno je takozvano pitanje, kot imajo naše gospodinjje navado, da tlačijo kokošim hrano v kljun. Prenapolnjeni želodec ne prebavi vse hrane, ki gre napol prebavljena skozi čreva ven, in manj utrjene živali dobe na ta način črevesni katar. S perotnino se mora imeti skrajno premišljeno postopanje. — G. Lehmann je nato še kratko govoril o »dobičkanosti perotninarstva in sorodnih živali«. Povprečna cena jajc je 6 do 8 vinar. 50 jajc povrne stroške krmljenja ene kure. Izdatki za pičo se obrestujejo s 140 do 160 odstotki, 100 kokoši prinese na leto 400 kron dobička, toliko kot malokatera krava. Perotninarstvo pa naj bo kmetu le postranska panoga. Prav bi bilo, ako bi se osnovala v Ljubljani zadruga za izvoz jajc, da ne bi imeli tuji prekupeci dobička. — Kunčja reja je razvita v Franciji, kjer iztržijo za kunce 160,000.000 mark na leto. Belgija iztrži za kunce 150 milijonov mark, vsak Holanec iztrži na leto za kunce 110 do 140 mark. Razvita je kučja reja v Severni Moravski. Na Dunaju imajo klavnice in prodajalnice izključno za kunce. V Ameriki okoli Čikaga je naloženih 1,400.000 mark v kunčji reji. G. Lehmann predlaga resolucijo, v kateri se izreka, da vidi v razvoju in procvitu slovenske maloživoreje boljšo bodočnost slovenskega gospodarstva ter zahteva slovenski maloživorejec, da ta razvoj pospešujejo vsi merodajni faktorji z vsemi močmi in sredstvi. Resolucija je bila sprejeta. Nato je govoril g. Lapajne, učitelj in g. Rohrmann, ki se zahvali govornikom in pozivlja, naj se agitira za zadrugo vprašanje tudi v tej stroki. G. Lehmann je naslikal in razložil občinstvu model gnezda za valenje perotnine in kunčjega hleva. — Slovenske kmete pozivljamo, da se začno bolj temeljito baviti z umnim perotninarstvom in malo živinorejo.

Zahvala.

Za vsestransko nam podane tolažilne dokaze srčnega sočutja že med boleznijo in ob smrti ljubljene soproga, ozir. očeta, svaka, brata in strica, gospoda

Josipa Ravnika

dalje za prekrasne darovane vence in za mnogoštevilno častno udeležbo in spremstvo k zadnjemu počitku in prečistiti duhovščini se tem potom najtopleje in najudaneje zahvaljujejo

Njivice, 28. okt. 1907.

2463 1-1 Žalujoci ostali.

Abiturijent,

ki je dovršil gimnazijo, išče primerne službe.

2382 7 Ponudbe na upravn. »Slov.« pod »služba«.

Novosti te sezije!

A. Lukić

Ljubljana, Pred škofljo 19

Priporoča svojo novo urejeno veliko zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dame, dečke in deklice po najnižjih cenah. 2397 6

Kateraje

— najcenejša mast?

Ceres

jedilna mast.

Ni samo ceneja kot vsaka druga mast, ampak tudi izdatnejša. 2081

Vzeti se je mora 15 do 20% manj kot masla ali sala, potem dobite slastra jedila.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-

čistil. sred-

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

stvo

Velika prodaja

v Angleškem skladišču oblek do dne 2. novembra t. l. zaradi ogromno velike zaloge konfekcije za dame, gospode, deklice in dečke.

Nizke cene brez konkurence

2424 O. BERNATOVIČ 6-6 Ljubljana, Glavni trg šte. 5.

Ivan Demšar

podkovski kovač in izdelovatelj vozov v Ljubljani

:: Marije Terezije cesta št. 6 ::

priporoča svojo veliko zalogo kritih in nekritih, lično in trpežno izdelanih, po jako nizki ceni.

Sprejme se v pouk tudi več učencev.

PISAR

se sprejme. Stenograf ima prednost. — Ponudbe pod »Advokat« na upravn. ništvo »Slovenca«.

2453 3-3

2464 6-1

Naslov vprav. »Slovenca«.

2464 6-1

2464 6-1

2464 6-1

2464 6-1

2464 6-1

2464 6-1

Predstave ob delavnikih ob 6, 8 in 9. uri zveč, ob nedeljah in praznikih ob 11 uri dopoldne, ob 3, 5, in ob 6. uri popoldne ter ob 8 in 9. uri zvečer. — Cene: I. prostor 30 kr., II. 25 kr., III. 20 kr., IV. 15 kr. Vojaki od narednika navzdol in otroci vsak prostor 5 krajcarjev ceneje.

Kinematographe-Theatre-Francais

bivši »Katol. Dom« v veliki dvorani I. nadstr., Turjaški trg 1.

Vsako soboto in sredo nov spored.

Vsak četrtek in soboto predstave po znižanih cenah za dijake in otroke ob 3, 5, in 6. uri. Cene: I. prostor 15 kr., II. 10 kr., III. in IV. 5 kr. Ob 8, in 9. uri zvečer vrše se predstave kakor običajno.

Podružnice:

Praga s menjalnicami: Oraben 35, Mala str. 17, Baden, Brno, Uška Lipa, Ošeka Kamalek, Novoski Samberg, Kötting, Novi Jikla, Pizek, Givtare in Liberec.

Menjalnice na Dunaju:

I. Wollzeile 10, II. Tabernstrasse 4, III. Ungargasse 77 (vegal Renowega), III. L. Wengasse 27, IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 88 a, VI. Gumpendorferstr. 22, VII. Mariahilferstrasse 76, VIII. Lerchenfelderstrasse 132, IX. Alservstrasse 32, X. Favoritenstrasse 39, XVIII. Währingerstrasse 82, XIX. Döblinger Hauptstr. 33, XIX. Hauptstrasse 33.

Menjalnična delniška družba 45 150-135

„MERCUR“

Dunaj, I. Wollzeile 10.

Ako. kapital K 20,000.000. Reser. zaklad K 8 500.000

Najkulantnejši

nakup in prodaja

vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk, deviz, valut in denarja.

Zamenjava in eskomptiranje

izrebranih zastavnic in obligacij, srečk in kuponov.

Izdajatelj: Dr. Ignacij Žitnik.

Tisk »Katoliške Tiskarne«.

Odgovorni urednik: Mihael Moškerc.